

Інформаційна довідка щодо реалізації Стратегії ЄС для Дунайського регіону в Україні

Стратегія Європейського Союзу для Дунайського регіону (далі – Стратегія) була затверджена Радою ЄС 24 червня 2011 року.

Стратегія спрямована на забезпечення інфраструктурного, екологічного, соціально-економічного та інституційного розвитку регіону.

В географічному плані Стратегія охоплює 14 країн:

- **країни Євросоюзу** - Німеччина (Баден-Вюртемберг, Баварія), Австрія, Словаччина, Чехія, Угорщина, Словенія, Румунія, Хорватія та Болгарія;

- **країни, які не є членами ЄС** - Сербія, Боснія та Герцеговина, Чорногорія, Молдова та Україна.

Стратегією передбачено співпрацю в рамках **11 пріоритетних напрямів** з метою досягнення нижчезазначених цілей та показників:

1) поліпшення ситуації у транспортній сфері та розвиток єдиного транспортного комплексу:

1а) внутрішнє судноплавство (координатори – Австрія, Румунія);

1б) автомобільний, залізничний транспорт та авіаційне сполучення (Словенія, Сербія);

- *До 2020 року має бути забезпечено навігацію на Дунаї протягом 300 днів на рік.*
- *До 2020 року тоннаж вантажів, які перевозяться річковим шляхом має бути збільшений на 20 % у порівнянні з 2010 роком.*
- *До 2030 забезпечити залізничне сполучення між усіма столицями країн регіону (орієнтовна швидкість потягів 120 км/год.).*
- *Збільшення вантажних перевезень річкою Дунай на 20% до 2020 року.*
- *Мультимодальні термінали для зв'язку внутрішніх водних шляхів Дунаю і його приток з залізничним і автомобільним транспортом в регіоні..*
- *Підтримка вантажних залізничних перевезень та скорочення часу на пасажирські поїздки залізничним транспортом між великими містами регіону*
- *Систематизація освітніх стандартів та підготовка кваліфікованих кадрів в сфері внутрішнього судноплавства до 2020 року.*
- *Гармонізація і обмін даними роботи Річкових інформаційних служб (PIC) Дунаю та приток.*
- *Ефективне управління інфраструктурою внутрішнього водного транспорту.*
- *Підтримка функціональної Базової мережі транспортних коридорів TEN-T (Транс'європейська транспортна мережа) до 2030 року.*
- *Підтримка розвитку Мультимодальних терміналів в портах та інтеграція в їх мережу інших видів транспорту та можливих логістичних послуг до 2030 року*
- *Поліпшення регіонального авіасполучення і впровадження ініціативи Єдине європейське небо*
- *Сприяння покращенню вторинних і третинних доріг*

Відповідальні органи виконавчої влади за пріоритет:
Мінінфраструктури

2) підтримка сталої енергетики (Угорщина, Чехія);

- *До 2020 року зменшення викидів парникових газів на 20 % у порівнянні з 1990 роком.*

- До 2020 року збільшення використання енергії з відновлювальних джерел на 20 % у порівнянні з 1990 роком.
- До 2020 року наближення до 20 % збільшення енергоефективності у порівнянні з 1990 роком.
- Досягнення кліматичних і енергетичних цілей Європа-2030.
- Усунення слабких місць в енергетиці регіону для виконання цілей Енергетичного Співтовариства.
-

Відповідальні органи виконавчої влади за пріоритет:
Міненерговугілля, Держенергоефективності

3) сприяння розвитку культури та туризму, контактам між людьми (Болгарія, Румунія);

- До 2020 року збільшити чисельність туристів до регіону на 50 % у порівнянні з 2010 роком.
- До 2020 року збільшити круїзний туризм на 50 % у порівнянні з 2010 роком.
- Розробка зелених туристичних маршрутів в Дунайському регіону.
- Впровадження спільної системи моніторингу туристичних потоків в регіоні
- Створення бренду Дунайського регіону.
- Розробка та підтримка Культурних маршрутів.
- Робота над альманахом «Голубої Книги» культурної ідентичності регіону.
- Розробка кластерів та мереж музеїв, інформаційних центрів для збереження культурної спадщини та природних цінностей.
- Обмін досвідом та підтримка сучасного мистецтва в Дунайському регіонію.

Відповідальні органи виконавчої влади за пріоритет:
Мінкультури

4) відновлення та збереження якості води (Угорщина, Словаччина);

- До 2020 року зменшення забруднення поживними відходами на 20 % у порівнянні з 2010 роком.
- До 2020 року зменшення забруднення органічними речовинами на 20 % у порівнянні з 2010 роком.
- До 2020 року 80 % житлових кварталів басейну річки мають бути забезпечені системою очистки.
- До 2020 року 80 % водних ресурсів Дунаю мають бути придатними для купання.
- Робота по відновленню екосистем Чорного моря до умов 1960-х років.
- Забезпечення життєздатності популяцій дунайської осетрових
- Аналіз та підготовка звіту по Дельті Дунаю для складання Плану управління Дельтою Дунаю.
- Розробка та виконання планів управління суббасейнами (Сава, Тиса і Прут).

Відповідальні органи виконавчої влади за пріоритет:
Мінприроди

5) управління екологічними ризиками (Угорщина, Румунія);

- До 2020 року зменшити ризики повеней на 25%.
- Реалізація Дунайського плану управління повенями, скорочення ризику повеней до 2021 року.
- Вирішення проблеми дефіциту води і робота по адаптації до змін клімату

- Підтримка та оновлення бази даних територій з підвищеним ризиком небезпеки, забруднених ділянок, ділянок для зберігання небезпечних речовин

Відповідальні органи виконавчої влади за пріоритет:
Мінприроди, Закарпатська ОДА

6) збереження біорозмаїття, ландшафтів, якості повітря та ґрунтів (Німеччина – Баварія, Хорватія);

- До 2020 року збільшити території національних заповідників на 20 % у порівнянні з 2010 р.
- Збільшити різноманіття видів риби на 50 %
- Робота по збереженню середовища для специфічних видів рослин і тварин в Дельті Дунаю.
- притаманних Дунайському регіону.
- Відновлення 15% деградованих екосистем, в тому числі ґрунтів, і створення зеленої інфраструктури в регіоні
- Запобігання появі нових чужорідних видів, які можуть становити загрозу екосистемі регіону.

Відповідальні органи виконавчої влади за пріоритет:
Мінприроди

7) Розвиток знань і освіти суспільства (Словаччина, Сербія);

- До 2020 року збільшити загальних обсяг державних та приватних інвестицій у сферу дослідження та технічного розвитку на 50 %.
- До 2013 року забезпечити 80 % впровадження широкополосного доступу до мережі Інтернет.
- Створення мережі для підтримки наукових досліджень та інновацій
- Збільшення кількості патентних заявок на 20% з числа країн Дунайського регіону
- Збільшення на 20% академічної співпраці між університетами в регіоні
- Збільшення випуску спільних видань в рік на 15% між країнами регіону

Відповідальні органи виконавчої влади за пріоритет:
МОН, НАН України

8) підтримка конкурентоспроможності підприємств (Німеччина – Баден-Вюртемберг, Хорватія);

- До 2020 року збільшити внутрішню торгівлю на 50 % у порівнянні з 2010 роком.
- Збільшити на 50 % кількість патентів, що видаються.
- Сучасні технології та інновації через співпрацю торгових палат чи інших організацій
- Створення мережі кластерів для біопромислових кампаній
- Кращі екологічні технології, очищення стічних вод, утилізація твердих відходів
- Конкурентоспроможність та додана вартість підприємств в сільській місцевості
- Новітні методики для професійної підготовки кадрів

- Для розвитку МСБ освітні проекти та стимулювання торгівлі між країнами регіону

Відповідальні органи виконавчої влади за пріоритет:
Мінекономрозвитку

9) інвестиції в освіту та перепідготовку (Австрія, Молдова);

- До 2020 року забезпечити отримання 30 % молодих людей віком до 30-34 років повної вищої освіти.
- До 2020 року збільшити в 2 рази рівень доходів населення.
- Підвищення рівня зайнятості, особливо серед молоді
- Підвищення якості, ефективності освіти та наближення її до потреб ринку
- Забезпечення інклюзивної освіти, професійної підготовки та рівних

можливостей

- Підтримка співпраці між університетами та НДІ

Відповідальні органи виконавчої влади за пріоритет:
МОН, НАН України

10) інституційна спроможність та адміністрування (Австрія – Відень, Словенія);

- До 2020 року скоротити до 4 тижнів термін здійснення необхідних процедур для започаткування бізнесу.
- Залучення експертного середовища, органів місцевого самоврядування та громадянського суспільства до Регулярних національних консультацій щодо формування ефективної політики в регіоні
- Розвиток платформи міст Дунайського регіону для співробітництва
- Збільшення ефективності тематичних багатосторонніх проектів

Відповідальні органи виконавчої влади за пріоритет:
Мінекономрозвитку

11) Безпека та боротьба з організованою злочинністю (Німеччина, Болгарія)

- До 2015 року мати ефективну систему обміну інформацією (ДНК включно) між 14 країнами регіону.
- До 2015 року впровадити ефективну взаємодію правоохоронних органів з метою боротьби з організованою злочинністю.
- Співпраця поліції для підвищення безпеки в регіоні, боротьби з організованою злочинністю та протидії загрозам тероризму.
- Розробка стратегічної довгострокової співпраці між правоохоронними суб'єктами.
- Удосконалення систем прикордонного контролю, управління і контролю документів.
- Дотримання верховенства закону і боротьби з корупцією.

Відповідальні органи виконавчої влади за пріоритет:
МВС, ДФС, Держприкордонслужба

Щодо джерел фінансування реалізації Стратегії

Фінансування реалізації проектів в рамках Стратегії може бути здійснено за рахунок коштів в рамках наявних програм технічної допомоги ЄС та міжнародних фінансових організацій, національних бюджетів.

Українська сторона неодноразово порушувала у листах до Європейської Комісії питання щодо забезпечення **рівних фінансових можливостей** як для країн-членів ЄС, так і для країн – не членів, які не мають доступу до ресурсів Структурних Фондів ЄС.

З метою часткового фінансування Стратегії Європейського Союзу для Дунайського регіону Європейською Комісією розроблено Дунайську транснаціональну програму 2014-2020 рр. Крім того, пріоритети Стратегії планується реалізувати за рахунок відповідних програм прикордонного співробітництва, а також залучення ресурсів МФО. Представники Мінекономрозвитку та МЗС беруть участь у регулярних засіданнях робочих груп по підготовці даної Програми

Дунайська транснаціональна програма є фінансовим інструментом підтримки політики інтеграції у Дунайському регіоні у 4 сферах, які поєднали 11 пріоритетів Стратегії ЄС для Дунайського регіону, а саме:

- ✓ Інноваційність та соціальна відповідальність в Дунайському регіоні (Innovative and socially responsible Danube region);
- ✓ Навколишнє середовище та культурна відповідальність у Дунайському регіоні (Environment and culture responsible Danube region);
- ✓ Покращення інфраструктурних зв'язків та енергоефективність в Дунайському регіоні (Better connected and energy responsible Danube region);
- ✓ Ефективне урядування в Дунайському регіоні (Well governed Danube region).

Джерелом фінансування програми є ресурси Європейського фонду регіонального розвитку та Інструменту передвступної допомоги для держав-кандидатів на вступ до ЄС. Зважаючи, що Україна та Молдова не мають доступу до цих фінансових ресурсів, ці країни не приймали участі у першому конкурсі проектів Європейського інструменту сусідства. Європейською Комісією прийнято рішення про виділення Україні та Молдові 5 млн. євро для фінансування участі у Дунайській транснаціональній програмі.

Загальний бюджет програми складає 262 989 835,60 євро. (бюджет Програми складається з коштів Фонду Передвступної допомоги, Європейського фонду регіонального розвитку та національного співфінансування).

Крім того, наприкінці першого півріччя 2013 року Європейською Комісією спільно з співкоординатором пріоритетного напрямку № 10 Стратегії «Підвищення інституційної спроможності та адміністративної взаємодії» – адміністрацією м. Відень було започатковано **Інструмент технічної допомоги для підготовки до реалізації проектів в рамках Стратегії**, бюджет якого становить 900 тис. євро. Інструмент - перший пілотний проект, спрямований на надання допомоги ініціаторам ідей у підготовці проектних пропозицій із макрорегіональним ефектом, що відповідатимуть критеріям Стратегії.

За результатами першого конкурсу Інструменту технічної допомоги в рамках Стратегії було відібрано проектну пропозицію «Створення річкових інформаційних служб на українській ділянці р. Дунай». Допомогу у підготовці проектної документації надавала австрійська консалтингова компанія «iC Clean Energy Solution GesmbH».

Законодавча база реалізації Стратегії в Україні. Стан підготовки/реалізації проектних пропозицій.

З метою активізації участі України в реалізації Стратегії ЄС для Дунайського регіону 26.10.2016 року Кабінетом Міністрів України прийнято постанову №765 «Про

внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України», якою від Мінекономрозвитку до Мінрегіону **передано функцію організаційного, інформаційного та матеріально-технічного забезпечення** діяльності голови Координаційного центру з провадження діяльності, пов'язаної з Учасстю України в реалізації Стратегії Європейського Союзу для Дунайського регіону.

Головою Координаційного центру є Віце-прем'єр-міністр-Міністр регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України Зубко Геннадій Григорович. Мінрегіон – контактний пункт в Україні.

8 грудня 2016 року було проведено чергове засідання Моніторингового комітету Дунайської транснаціональної програми (далі - Програма), до складу якого ввійшли представники країн-учасниць Програми, у тому числі і з боку України. На даному засіданні було схвалено результати першого відбору проектів, обговорено документи другого відбору проектів, план роботи на 2017 рік, а також забезпечення контролю та ефективної реалізації Програми.

Також розглядалось питання щодо включення українських партнерів, як повноправних учасників програми та виділення для України 5 млн. євро для реалізації українських проектів. Про це також окремо було наголошено представниками Генерального Директорату Європейської Комісії «Регіональна політика та урбанізація» під час зустрічі з делегацією Мінрегіону України 12 жовтня 2016 року в Брюсселі.

Наступним кроком має стати підписання міжнародного договору між Урядом України та Європейською Комісією щодо участі України у Дунайській транснаціональній програмі (до кінця 2017 року).

Водночас це не завадить українським проектам взяти участь у другому конкурсі, який планується оголосити в січні 2017 року, а здійснити подання заявок після доопрацювання та схвалення оновленого програмного документу (у травні 2017 року).

Мінрегіоном разом із зацікавленими центральними органами виконавчої влади та облдержадміністраціями оновлено перелік українських пріоритетних проектів запропонованих до реалізації в рамках імплементації Стратегії Європейського Союзу для Дунайського регіону. Станом на грудень 2016 року надано 41 проектну пропозицію.

Контактний центр Стратегії ЄС для Дунайського регіону (Danube Strategy Point)

01 вересня 2014 року було прийнято рішення щодо створення Контактного центру Стратегії, право на адміністрування якого отримало Представництво Федеральної Землі Баден-Вюртемберг (ФРН) при ЄС.

Основні функції/завдання Контактного центру Стратегії:

- підтримка діяльності національних контактних пунктів Стратегії, координаторів пріоритетних напрямів Стратегії;
- підтримка приймаючої країни в організації проведення щорічних форумів Стратегії;
- організація заходів, що стосуються діяльності більш ніж одного пріоритетного напрямку Стратегії, або загальної діяльності Стратегії;
- підтримка комунікаційної складової реалізації Стратегії щодо імплементації проектів, забезпечення досягнення цілей та індикаторів Стратегії;
- підтримка моніторингу та оцінка реалізації Стратегії.

Фінансування діяльності Контактного центру здійснюватиметься Європейською Комісією, а також з бюджету Дунайської транснаціональної програми 2014-2020рр. та країною – адміністратором центру.

Участь української Сторони у міжнародних заходах в рамках Стратегії

Представники Мінрегіону як Національного контактного пункту реалізації Стратегії в Україні на постійній основі мають брати участь у засіданнях національних контактних пунктів та координаторів пріоритетних напрямів Стратегії, а координатор від України в засіданнях Групи високого рівня реалізації, Міністерських зустрічах, щорічних форумах Стратегії.

Підчас зустрічей обговорюються результати імплементації та визначаються подальші кроки реалізації Стратегії, розглядаються нові проекти та визначаються можливі джерела фінансування проектів в рамках Стратегії.

Проекти ініційовані українською стороною, які отримали Рекомендаційні листи від Координаторів пріоритетних напрямів Стратегії

1. Відновлення та подальший розвиток транзитного потенціалу України між основними вузлами Пан-європейської транспортної мережі (TEN-T)

Ініціатор проекту: Чернівецька обласна державна адміністрація

Дата отримання: 6 квітня 2012 року

2. Транскордонна співпраця із запровадження ефективної системи поводження з муніципальними та промисловими поводження з відходами на основі їх сортування

Ініціатор проекту: Чернівецька обласна державна адміністрація

Дата отримання: 1 березня 2012 року

3. Будівництво автомобільної магістралі "Одеса – Рені" (довжина – 261 км) за параметрами 1 категорії з мостовим переходом через Дністровський лиман (довжина – 5709,3 м)

Ініціатор проекту: Укравтодор, Мінінфраструктури

Дата отримання: 14 червня 2012 року

4. Риба: спільний басейн - спільні рішення

Проект подано в рамках конкурсу ППС «Угорщина – Словаччина – Румунія – Україна»

5. Спільна українсько-угорська програма розвитку системи протиаводкового захисту на ділянці Верхньої Тиси

Ініціатор проекту: Держводагенство, Мінприроди

Дата отримання: червень 2013 року